א"ל רב סמא בריה דרב אסי לרב אשי ואמרי

לה רב סמא בריה דרב אשי לרב אשי ולא

שני לך בין הכאה שיש לה קצבה להכאה

שאין לה קצבה מתקיף לה רב יעקב מנהר

פקוד הניחא לרבנן שדאמרי נפש ממש אלא

לרבי דאמר יםממון מאי איכא למימר אלא

אמר רב יעקב מנהר פקוד משמיה דרבא

מהכא יאם יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונקה המכה יוכי תעלה על דעתך שוה

מהלך בשוק וזה נהרג "אלא מלמד

שחובשין אותו ואי מית קמלינן ליה ואי לא

מית שבתו יתן ורפא ירפא היכי דמי אי דלא

אתרו ביה אמאי מיקטיל אלא פשיטא

דאתרו ביה ומותרה לדבר חמור מותרה

לדבר הקל ואמר רחמנא שבתו יתן ורפא

ירפא מתקיף לה רב אשי ממאי דמותרה

לדבר חמור הוי מותרה לדבר הקל דלמא

לא הוי ואם תמצא לומר הוי ממאי דמיתה

חמורה דלמא מלקות חמור דאמר רב

אילמלי נגדוה לחנניה מישאל ועזריה פלחו

לצלמא א"ל רב סמא בריה דרב אסי לרב

אשי ואמרי לה רב סמא בריה דרב אשי לרב

אשי ולא שני לְך בין הכאה שיש לה קצבה

להכאה שאין לה קצבה מתקיף לה רב מרי

ל) [סנהדרין עט.], נ) [שס], ג) שם עח: [חוס'

דב"ק פ"טן, ד) ולקמן לד:

לו.] ב"ק על. ב"מ לל., לו.] כי ק ענו. כי נו לוו., ל) קדושין מג. ב"ק עא. [עט.], ו) ב"ק עא.,

ה) [שמות כא], ע) [דף לב:], י) [לקמן לו:],

:) ווע"ע תוס׳ פסחים נג

ל) [וע ע מוט פטמים ע... ד"ה מה ראו וחוס' ע"ז ג. ד"ה שלא], ל) רש"א מ"ז,

מ) [וע"ע תוס' יבמות קכ: ד"ה אלא וד"ה חיישיטן

ו) [עירובין פג.

. נז"כו.

בז א מיי' פ"ד מהל' רולח ושמירת נפש

הל' ג: סל' ג: בח ב ג מיי׳ פ״ג מהל׳ גניבה הלי ו: במ ד מיי פ"ב שם הלי

ל ה מיי פ"ג שם ה"ג: **→**

מוסף רש"י

על משענתו. מתרגמיטן על בורייה, שנתרפא לגמרי ונשען על כחו (סנהדרין וכי תעלה על למימר ונקה המכה ממימה (שם). שחובשין אותו. (שם). שחובשין אותו. אם אמדוהו למיתה חובשין את המכה שלא יברח עד שנראה אם ימות אם לאו, להכי אתי המכה, דמשמע קום ונקה, מכלל דעד דמשמע ונקה השתת חבוש הות (שם). דאמר לוקה ומשלם. במסכת מכות (ד.) מעידים אנו בפלוני שחייב לחבירו מאתים זוו ונמלאו זוממין, לוקין ומשלמין, שלא השם המביאן לידי מכות מביאן לידי משלומין (ב"ק עא.). וכי זה חוטא וזה מתחייב. וכי שליח חוטא ושולח מתחייב במשלומי ד' וה', והא קי"ל דאין שליח לדבר עבירה (ב"ק עא.). מה מכירה על ידי אחר. אינה מתקיימת אחר, הגנב אלא על ידי אחר, הגנב מוכר והלוקח לוקח, אף טביחה על ידי אחר. אפילו טבחה שליח נתחייב

מנוב במשלומי ד' וה'

ודלמא מדקות חמור. הוה מני לשנויי מסתברא מיתה חמורה שכן ניתנה לאנשי עיר הנידחת כדאתרי' בפ"ד מיתות (סנהדרין נ.): אילכולל נגדוה לחנניה מישאל ועזריה הוו פלחי

לצלמא. תימה מנא לן (א) דהא אמרי׳ בהרואה (ברכות פא:) כשהוליאו את ר"ע אמר כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה אימתי יבא לידי ואקיימנו דלמא מלקות חמור דאמר רב אילמלי נגדוה לחנניה מישאל ועזריה פלחו לצלמא

בכל נפשך אלמא משמע דבכל נפשך מיירי אפי׳ היו מייסרין את האדם ביסורין קשין דומיא דר' עקיבא שהיו מסרקין בשרו במסרקי ברזל וכ"ש לנגודי ואור"ת דאותו ללם לא היה עבודת כוכבים ממש אלא היה עשוי לכבוד המלך ואעפ"כ היה בו קידוש השם ולכך מסרו עלמן למיתה והיינו דכתיב (דניאל ג) לאלהך לית אנן פלחין ולצלם דהבא די אקימת לא נסגוד משמע שהללם לא היה תופס באלהות ומיהו פלחו לללמא משמע שהללם היה עבודת כוכבים מדקאמר פלחום:

דלמא בשונג ונקה מגלות. תימה לר"י היכי שייך

גלות אם מת אחר שחבשוהו ב' או שלשה ימים הא אמרינן במי שאחזו (גיטין ע: ושס) שחט בו שנים או רוב שנים הרי זה אינו גולה דחיישינן שמא הרוח בלבלתו וטעמא דגבי גלות אשכחן מילי טובא דפטור כגון דרך עלייה דגבי מיתה אין חילוק בין דרך עלייה לדרך ירידה הכי נמי גבי גלות בעינן שימות מיד כדכתיב ויפל עליו וימות משמע מיד ואע"ג דגבי מיתה נמי כתיב מכה איש ומת וי"ל דמשכחת לה בביתה דשישה דלה חיישינן שמא הרוח בלבלתו כדאמרינן התם אי נמי דוקא בשחט בו רוב שנים

ממאי דבמזיד ונקה מקטלא דלמא בשוגג ונקה מגלות קשיא: ריש לקיש אמר הא מני חיישינו שמא הרוח בלבלתו דבהל רבי מאיר היא ידאמר לוקה ומשלם אי רבי הרוח מבלבלו אבל בשאר חבלות אין מאיר אפי' בתו נמי וכי תימא ר' מאיר לוקה הרוח מזיק כל כך שיכולין לשמור יפה מבלבול רוח לכרוך על המכה שום ומשלם אית ליה מת ומשלם לית ליה ולא דבר וא"ת היכי מיתוקם קרא בשוגג והתניא גנב וטבח בשבת גנב וטבח הא כתיב שבת בקרא רק שבתו יתן לעבודת כוכבים גנב שור הנסקל ומבחו וגו' ובשוגג לא מיחייב כדאמרינן במשלם תשלומי ארבעה וחמשה דברי בס"פ כילד הרגל (ב"ק כו: ושם) רבי מאיר וחכמים פומרין הא איתמר עלה דמרבה מפלע תחת פלע לחייב על אמר רבי יעקב א"ר יוחנן ואמרי לה אמר השוגג כמזיד נזק אבל לא ד' דברים רבי ירמיה אמר ר' שמעון בן לקיש ר' אבין וי"ל דמשכחת לה בהוסיף לו רלועה אחת דאמר בהמניח (שם לב:) דגולה ורבי אילעא וכל חבורתא משמיה דרבי ואם לא מת חייב בד' דברים ולא דמי יוחנן אמרי במובח על ידי אחר וכי זה לשאר שוגג או כגון שנכנס לחנותו של חומא וזה מתחייב אמר רבא אמר רחמנא נגר 0 (שלא) ברשות דמוכח התם לרב יומבחו או מכרו סימה מכירה על ידי אחר פפא דשייך ביה גלות וד' דברים או אף מביחה על ידי אחר דבי רבי ישמעאל נפל מן הגג ברוח מלויה דחייב בד׳ תנא או לרבות את השליח דבי חזקיה תנא דברים כדאמרי׳ בסוף כילד הרגל תחת לרבות את השליח ימתקיף לה מר ושם כו.) ומסתברא דאם מת דגולה זומרא מי איכא מידי דאילו עבד איהו לא ועוד דאפשר דהוי שוגג על המיתה

ומזיד על החבלהי : גנב שור הנסקד מיחייב ועביד שליח ומחייב איהו לאו ומבחו משלם תשלומי ד' וה'. תיתה משום דלא מיחייב האלא משום דקם ליה דתיקשי מהכא לריש לקיש דאמר בפ׳ בדרבה מיניה אי במובח על ידי אחר מאי מרובה (שם עו: ושם) כל היכא דליתיה מעמייהו דרבנן דפמרי ימאן חכמים במכירה ליתיה בטביחה והכא שור הנסקל ליתיה במכירה וי"ל דהתם קדשים חמירי דליתנהו כלל במכירה אבל שור הנסקל אם ימכרנו לעובד

כוכבים אין תופס דמיו ולר"ת שאומר דאין שור הנסקל °נאסר מחיים ניחה: לאן משום דלא מיחייב בו'. אנ"ג דהכא אפי׳ לנאת ידי

נגדוה. יסורין: ולא שני לך כו'. יסורי המלכות הכאה שאין לה קלבה היא אבל מלקות יש לה קלבה ארבעים: הניחא לרבנן דאמרי. בסנהדרין באלו הן הנשרפים (עט.) נתכוון להרוג את זה והרג את זה חייב והאי ונתת נפש ממש קאמר אית לן למידק ואוקמי קרא בשהתרו בו ולמילף דאע"ג דאיכא התראה יענש ממון כשחין שם מיתה: אלא לרבי

לכם וד"ה חיישיען וחוס' גיטין ע: ובשבועות לד. ד"ה ע"פ], הכי כי אין אסון משלם דמי ולדות וכי יש אסון משלם דמי אשה אבל אתרו ביה אימא לך לוקה ואינו משלם: מחי חיכח למימר. מהיכח תורה אור השלם תיתי חובל בחבירו לתשלומין ואף ו. אִם יָקוּם וְהִתְהַלֵּןְר בָּחוּץ עַל מִשְׁעַנְתּוֹ וְנִקְּה הַמֵּבֶּה רַק שִׁבְתוֹ יִתַּן

דאמר. התם נתכוון להרוג את זה

והרג את זה אינו נהרג אלא משלם

דמי האשה ליורשיה אם כן אפשר

לאוקמי קרא בשלא התרו בו ומשום

שמות כא יט שמות איש שור או .2. כִּי יִגְנַב אִישׁ שה וטבחו או מכרו חֲמִשָּׁה בָּקָר יְשַׁלֵם תַּחַת הַשׁוֹר וְאַרְבָּע צֹאן תַּחַת :השה שמות כא לז

ורפא ירפא:

גליון הש"ם תום' ד"ה גנב וכו' נאסר מחיים ניחא. עי' זכחים קף . עא ע״א תוס׳ ד״ה (בעמוד

הגהות הב"ח (h) תום' ד"ה אלמלי כו' מנא לן ועוד דהא:

כשהתרו בו: על משענתו. כדמתרגמינן על בוריו ששב לכחו ולאיתנו הראשון: אלא מלמד שחובשין אוחו. לא נאמר מקרא זה אלא ללמדך דהיכא דהכהו ולא מת ונפל למשכב יחבשו את המכה ההוא בבית האסורין עד שנראה אם יקום והתהלך בחוץ אז ונקה המכה מכלל דעד השתא לא יצא מידי בית דין אלא נחבש: ואי מיית קטלינן ליה. [כיון דאמרת חובשין מכלל דאי מיית ניזק קטלינן ליה להאי דאי לאו לקטלא למאי חבשינן ליה: לדבר חמור. מיתה: לדבר הקל. מלקות דלא יוסיף דחובל ולה מת]: וחמר רחמנה. להיכה דלא מת דאיכא ממון ומלקות נידון בממון דכתיבח שבתו יתן: ממחי. דהאי והכה איש את רעהו במזיד קא משתעי והאי ונקה דילפינן מיניה חבישה ונקה מקטלא קאמר דתשמע מינה דאי מיית קטלינן ליה ועל כרחין בהתרו בו: דלמא בשוגג. משתעי ולה התרו בו וחבישה להו לקטלא ונקה נמי לאו מקטלא אלא מגלות דערי מקלט וחבישה דילפינן מינה לגלות קאמר ומשום הכי כי נקה מגלות ישלם ממון אבל היכא דחתרו ביה אימא לך דכי לא מיית לוקה ואינו משלם: ריש לקיש מהדר אשינויא דרומיא דרמינן בריש שמעתין [לה:] מתני׳ דמכות אדכתובות: הא מני. מתניתין דקתני בא על אחותו נותן קנס ר"מ היא דאמר לעיל" לוקה ומשלם שלא השם המביאו לידי מכות מביאו לידי תשלומין: אפי׳ בתו נמי. דמיקטיל עלה לישלם דהא לא סבירא ליה לר"מ דפטור משום דרבה מיניה ואמאי תנן מתני"י הבא על בתו פטור מן הקנס: וטבה בשבת. איכא חיוב מיתה וכן לעבודת כוכבים: שור הנסקל. לקמן [לד.] פריך הא לא שוה מידי: בטובה על ידי אחר. הגנב לוה לשלוחו לשחוט: וכי. שליח חוטא ושולח מתחייב הנס

דארבעה וחמשה והא קיימא לן בקדושין (מב:) אין שליח לדבר עבירה: מכירה אי אפשר אלא ע"י אחר שהלוקח לוקחו ממנו: מחם השור. מני למכתב ישלם בשור: עבד איהו לא מיחייב. דהא מיקטיל: לאו משום דלא מיחייב הוא. דחיובא רמיא עליה אלא משום דקם ליה בדרבה מיניה:

שמים אינו חייב דדוקא בממון הוא דאמר רבא בהשוכר את הפועלים (ב"מ גא. ושם) אתנן אסרה תורה אפי" בא על אמו דמיחייב בבא לנאת ידי שמים אבל קנס לא מיחייב אלא ע"פ ב"ד כדאמרי" אשר ירשיעון אלהים פרט למרשיע עצמו מ״מ ניחא דכיון שהיה ראוי להתחייב אם לא היה מתחייב בנפשו מתחייב נמי אממון ע״י שליח כיון שאינו מתחייב בנפשו: